

► Sosyal Koruma Merceği

- **Gelişmekte olan ülkelerde COVID-19 küresel salgınıyla mücadele için sosyal koruma önlemleri:**
Evrensel sosyal koruma inşa ederek dayanıklılığı güçlendirmek

Temel noktalar

COVID-19 küresel salgını bir uyarı işlevi görerek küresel toplumu, asgari güvenceler dahil sosyal koruma sistemleri kurma sürecini hızlandırmanın aciliyeti konusunda uyandırmıştır. Gelişmekte olan ülkelerdeki politika yapıcılar, kayıtdışı ekonomiden kayıtlı ekonomiye geçişleri desteklemek de dahil olmak üzere sosyal koruma sistemlerini ve insana yakışır işleri güçlendirmek için uzun vadeli bakış açısını da dikkate alan acil kriz önlemlerini olabildiğince tasarlamak için çalışmalıdır.

Gelişmekte olan ülkelerde yeterli acil durum önlemleri sağlamaya ve sosyal koruma sistemlerini ve krize hazırlık durumunu güçlendirmeye yönelik uzun vadeli bir strateji geliştirmek aşağıda belirtilen çeşitli önlemleri gerektirmektedir:

- Acil durum önlemlerinin bir parçası olarak bütçeleri arttırmak için ilave kamu fonlarını seferber ederek kaliteli sağlık hizmetine erişimi garanti etmek, kriz sırasında ve sonrasında sosyal koruma mekanizmalarının kapsamını korumak ve genişletmek.
- Mevcut veya yeni programlar yoluyla yardım düzeylerini arttırarak ve kapsamını genişleterek nakit transferler vasıtasıyla gelir güvenliğini geliştirmek; hak ediş koşullarını, yükümlülüklerini ve yardım etme mekanizmalarını uyarlamak ve gerekli durumlarda, insani nakit transferlerinin ulusal sosyal koruma sistemlerini tamamlamasını ve daha da güçlendirmesini sağlamak.

- Primsiz ve primli programların birleşimi vasıtasıyla kayıtdışı ekonomideki işçilere hızla ulaşmak için yenilikçi politikalar izleyerek bu işçileri korumak ve bu işçilerin uzun vadede kayıtlı ekonomiye geçişini kolaylaştırmak.
- Gelirlerin ve işlerin korunmasını sağlamak ve insana yakışır işleri geliştirmek, bunun için işsizlik koruma programlarını ve şirketleri istihdamı koruma konusunda destekleyici diğer mekanizmaları kullanmak, işsiz kalan işçilere gelir desteği sağlamak ve ayrıca kamu istihdam programlarını küresel salgın bağlamına uyarlamak.
- İstihdam ve sosyal koruma politikalarını daha sistemli bir şekilde koordine ederek sürdürülebilir bir düzelmeyi desteklemek.
- Hak temelli sosyal koruma sistemlerinin sürdürülebilir finansmanını sağlamak için ulusal ve küresel düzeylerdeki kaynakları, dayanışma temelinde seferber etmek, bu çalışmaları kriz sonrasında da sürdürmek ve arttırmak için çeşitli seçenekleri dikkate almak.
- COVID-19 uyarısının sağladığı fırsattan yararlanarak asgari güvenceler dahil genel sosyal koruma sistemleri kurma sürecini hızlandırmak.

Giriş ve ana mesajlar

Bu bilgi notu gelişmekte olan ülkelerde sosyal korumanın COVID-19 krizini ele almadaki rolünü incelemektedir. Önceki krizler gibi, bu kriz iyi tasarlanmış sosyal koruma sistemlerinin olmadığı durumlarda görülen yıkıcı sonuçları gözler önüne sermiştir. Ayrıca kayıtdışı veya göçmen işçiler gibi sıklıkla daha az görünür durumdaki grupların kırılganlıklarını da göstermiştir, (ILO 2020b, 2019d).¹ Bu durum, tüm ülkeler için geçerli olsa da, yoksul ülkeler için özellikle vurgulanması gereken bir durumdur.

Sosyal koruma, ILO'nun uluslararası çalışma standartlarına dayalı olarak COVID-19'la mücadeledeki şu dört temel dayanağın ayrılmaz bir parçasıdır: Ekonomiyi ve istihdamı canlandırmak, şirketleri, işleri ve gelirleri desteklemek, işyerinde işçileri korumak, çözümler için sosyal diyaloga başvurmak. Bu yüzden sosyal koruma kriz sırasında bireylere sağlık hizmetlerine erişim sunmak ve onları İkinci Dünya Savaşı'ndan beri görülen en derin ekonomik gerilemeden kaynaklanan büyük gelir kayıplarına karşı korumak suretiyle destek olmak için vazgeçilmez bir mekanizmadır. Sosyal koruma, tüketime ve toplam talebe olan olumlu katkısı sayesinde düzelmeyi hızlandırarak aynı zamanda sosyal ve ekonomik istikrar sağlayıcı olarak da işlev görebilir (ILO 2017).

Pek çok gelişmekte olan ülke, krizle mücadele önlemi olarak sağlık hizmetlerine erişimi kolaylaştırmak, işleri korumak ve gelir kayıplarını azaltmak için geçici sosyal koruma önlemleri almıştır. Ancak, düzelmeyi sürdürülebilir olması ve gelecekteki krizlerin etkisinin azaltılması, ancak insan hakları ve ILO sosyal güvenlik standartları ve ayrıca 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi (Birleşmiş Milletler 2020a) doğrultusunda ülkelerin bu tür geçici rahatlatıcı önlemleri kapsamlı ve şoklara yanıt verebilen, asgari güvenceleri içeren sosyal koruma sistemlerine kademeli olarak dönüştürmeleri halinde mümkün olacaktır. Bu, sosyal korumaya yönelik mali alanı genişletmeyi, sürdürmeyi ve ayrıca siyasi iradeyi gerektirecektir.

COVID-19 krizi bir dönüm noktasıdır. Genel ve yeterli sosyal korumanın olmaması halinde sistemik şokların toplumlar ve ekonomiler üzerindeki yıkıcı etkilerini bir kez daha göstermiştir. Virüs zengin-yoksul ayrımı yapmasa da, virüsün etkileri orantılı değildir. Mali açıdan daha iyi durumda olanların güvenli istihdama sahip olması, tasarruflarını kullanması ve sosyal korumaya ve sağlık hizmetlerine erişmesi, ayrıca uzaktan çalışarak kendilerini daha iyi şekilde karantinaya almaları daha muhtemeldir (Birleşmiş Milletler 2020a; Oxfam 2020). Dolayısıyla krizin ülkeler içindeki ve arasındaki oldukça eşitsiz etkileri ve sonuçları daha da arttıracaktır. Gelişmekte olan ülkelerde yeterli acil durum önlemleri sağlamaya ve sosyal koruma sistemlerini ve krize hazırlık durumunu güçlendirmeye yönelik uzun vadeli bir strateji geliştirmek çeşitli önlemleri gerektirmektedir:

Kutu 1: ILO standartları ve COVID-19 kriziyle mücadele bakımından önemi

ILO'nun 187 Üye Devletinin hükümetleri, işçileri ve işverenleri tarafından kabul edilen ILO standartları sosyal koruma politikaları için önemli kılavuzlar sağlamaktadır. Bu standartlar arasında 1952 tarihli ve 102 No'lu Sosyal Güvenlik (Asgari Standartlar) Sözleşmesi ve 2012 tarihli, 202 No'lu Sosyal Koruma Tabanları Tavsiye Kararı yer almaktadır.

Kriz ve düzelme zamanlarında eşgüdümlü politika önlemleri konusunda, 2017 tarihli ve 205 No'lu Barış ve Dayanıklılık İçin İstihdam ve İnsana Yakışır İş Tavsiye Kararı, Üyelere aşağıdaki işleri en kısa sürede yapma çağrısında bulunmaktadır:

- Özellikle işleri veya geçim kaynakları kriz nedeniyle kesintiye uğrayan kişiler için temel gelir güvenliğini sağlamaya çalışmak;
- Ulusal mevzuatı ve uluslararası anlaşmaları dikkate alarak kapsamlı sosyal güvenlik programlarını ve başka sosyal koruma sistemlerini geliştirmek veya iyileştirmek;
- Özellikle de krizin kırılganlaştırdığı grupların ve bireylerin temel sağlık hizmetlerine ve diğer temel sosyal hizmetlere etkili şekilde erişimini sağlamaya çalışmak;
- Krizleri önlemek için, düzelmeyi sağlamak ve dayanıklılık oluşturmak; Üyeler, 201 No'lu Sözleşmeyi, 101 No'lu Tavsiye Kararını ve diğer ilgili uluslararası çalışma standartlarını dikkate alarak sosyal koruma tabanlarını (yeniden) kurmalı veya sürdürmelidir ve ayrıca sosyal koruma sistemlerinin kapsamındaki açıkları kapatmaya çalışmalıdır;
- Bu tür önlemlerin toplumsal cinsiyete duyarlı sosyal diyalog yoluyla geliştirilmesini veya desteklenmesini sağlamak.

Ulusal sosyal koruma sistemlerinin bir parçası olarak sosyal koruma tabanları oluşturmak, krizden çıkmak ve krizi önlemek amacıyla sosyal güvenlik hakkını gerçekleştirmenin ilk adımı olarak herkesin en azından ömür boyu temel sağlık hizmetlerine ve temel gelir güvenliğine erişimini sağlamak için kritik önemdedir (ILO 2017, 2019b).

- Acil durum önlemlerinin bir parçası olarak bütçeleri arttırmak için ilave kamu fonlarını seferber ederek kaliteli sağlık hizmetine erişimi garanti etmek ve kriz sırasında ve sonrasında sosyal koruma mekanizmalarının kapsamını korumak ve genişletmek.

¹ Kayıtdışı ve göçmen işçilere yönelik sosyal koruma konusundaki bilgi notları hazırlanma aşamasındadır.

- ▶ Mevcut veya yeni programlar yoluyla yardım düzeylerini arttırarak ve kapsamı genişleterek nakit transferler² vasıtasıyla gelir güvenliğini geliştirmek; hak ediş koşullarını, yükümlülüklerini ve yardım etme mekanizmalarını uyarlamak ve gerekli durumlarda, insani nakit transferlerin ulusal sosyal koruma sistemlerini tamamlamasını ve daha da güçlendirmesini sağlamak.
- ▶ Primsiz ve primli programların birleşimi vasıtasıyla kayıtdışı ekonomideki işçilere hızla ulaşmak için yenilikçi politikalar izleyerek bu işçileri korumak ve bu işçilerin uzun vadede kayıtlı ekonomiye geçişini kolaylaştırmak.
- ▶ Gelirlerin ve işlerin korunmasını sağlamak ve insana yakışır işleri geliştirmek, bunun için işsizlik koruma programlarını ve şirketleri istihdamı koruma konusunda destekleyici diğer mekanizmaları kullanmak ve işsiz kalan işçilere gelir desteği sağlamak ve ayrıca kamu istihdam programlarını küresel salgın bağlamına uyarlamak.
- ▶ İstihdam ve sosyal koruma politikalarını daha sistemli bir şekilde koordine ederek sürdürülebilir bir düzelmeyi desteklemek.
- ▶ Hak temelli sosyal koruma sistemlerinin sürdürülebilir finansmanını sağlamak için ulusal ve küresel düzeylerdeki kaynakları dayanışma temelinde seferber etmek ve çalışmalarını kriz sonrasında da sürdürmek ve arttırmak için çeşitli seçenekleri dikkate almak.
- ▶ COVID-19 uyarısının sağladığı fırsattan yararlanarak asgari güvenceler dahil genel sosyal koruma sistemleri kurma sürecini hızlandırmak.

Kaliteli sağlık hizmetlerine erişim sağlamak

Özellikle küresel salgın bağlamında, kaliteli sağlık hizmetlerine erişebilmek ölüm kalım meselesi haline gelebilir, öte yandan finansal ve diğer engelleri ortadan kaldırmayı son derece acil bir konu haline getirebilir. Küresel nüfusun yarısı sağlık hizmetlerine erişimden yoksundur ve yaklaşık %40'ı sağlık hizmetlerine makul fiyatlı erişimi garanti eden, devletin zorunlu tuttuğu bir programla ilişkili değildir, bu konuda bölgeler ve gelir grupları arasında büyük farklılıklar vardır (WHO ve Dünya Bankası 2017; ILO 2017). Kent-kır arasında da net bir fark vardır, örneğin Asya'da kırsal bölgelerdeki yasal kapsam oranları, kentsel bölgelerdekinden yaklaşık %50 daha düşüktür (ILO 2017).

Kırılgan nüfusların sosyal sağlık korumasından pek çok kez dışlanması, özellikle de düşük ve orta gelirli ülkelerde güvencesiz insanların kendi cebinden kayda değer ve finansal açıdan yıkıcı tutarda harcamalar yapmasıyla sonuçlanmaktadır (ILO 2017). Örneğin, 2017 yılında Bangladeş'te, Kamerun'da ve Nijerya'da cepten yapılan harcamalar toplam sağlık giderlerinin %70'inden daha fazlasını oluşturmuştur (WHO 2020). Dünya çapında, yaklaşık 800 milyon kişi her yıl aile bütçesinin en az %10'unu sağlığa harcamaktadır ve 100 milyon kişi

sağlık giderleri nedeniyle aşırı yoksulluk durumuna düşmektedir (WHO ve Dünya Bankası 2017). COVID-19 krizi, finansal engellerin kimsenin önleme, test ve tedaviye erişiminin engellenmemesini sağlamanın önemini keskin bir biçimde görünür kılmaktadır.

Acil durum önlemlerinin bir parçası olarak sağlık hizmeti bütçelerini arttırmak için ilave kamu fonlarını seferber etmek

Sağlık güvencesi kapsamındaki büyük açıkların etkisi, mevcut krizden önce de belirgin şekilde görülen kamusal sağlık sistemlerine yapılan yatırımların önemli oranda eksik olmasıyla ve ciddi oranda sağlık çalışanı açığıyla katlanmaktadır (ILO 2020k). Geçmişteki tahminlere göre özellikle düşük ve düşük-orta gelirli ülkelerde olmak üzere sağlık sektöründe 17,4 milyon çalışan açığı vardır ve bu açığın 2030'a kadar daha da büyümesi öngörülmektedir (Sağlıkta İstihdam ve Ekonomik Büyüme Yüksek Komisyonu 2017). Bu mevcut açıklar ışığında, çalışanların sağlığını ve güvenliğini korumaya yüksek öncelik verilmesi gereklidir (ILO 2020k). Örneğin Batı Afrika'daki Ebola salgını sırasında, aşırı derecede doktor ve hemşire açığı sorunu, enfeksiyon kontrol uygulamaları konusunda yetersiz eğitim ve koruyucu malzeme eksikliği nedeniyle kritik personelin hayatını kaybetmesi nedeniyle daha da büyümüştür (UNDP 2014). Sağlıktaki işgücünün %70'ini oluşturan ve çok önemli olarak kabul edilen çalışanların büyük çoğunluğu kadındır fakat kadın çalışanların çoğu çok fazla çalışmakta ve çok az ücret almaktadır, yeterli kişisel koruyucu donanım olmadan çalışmaktadır ve virüse maruz kalma konusunda yüksek risk altındadır (ILO 2020k, 2019a, 2018). Aynı zamanda, Kenya ve Güney Afrika gibi bazı ülkeler, daha geniş bir müdahale setinin bir parçası olarak, ilave sağlık çalışanları için işe alım kampanyaları başlatmıştır (ILO 2020k).

Kriz sırasında ve sonrasında sosyal koruma mekanizmalarının kapsamını korumak ve genişletmek

Küresel salgına karşı acilen alınabilecek önlemler, insanların koronavirüs testine ve tedavisine ücretsiz olarak erişebilmelerini sağlamaktır, ancak mevcut durum henüz yeterli düzeyde değildir. Bu tür önlemler uygulanırken, geniş kapsamlı risk havuzu oluşturmaya ve vergiler, sosyal katkılar veya her ikisinin bir birleşimi yoluyla finansmanda dayanışmaya dayalı olarak genel sağlık finansmanı mimarisini, sosyal sağlık koruma programları yoluyla finansal engelleri sürdürülebilir şekilde ortadan kaldırmayı sağlayan hak temelli bir çerçeveye güçlendirmek önemlidir (ILO 2020j). Mevcut ve önceki krizler sırasında sosyal sağlık koruması mekanizmalarının kapsamını korumayı ve genişletmeyi başaramış ülkeler örnek olarak aşağıdaki ülkeler verilebilir:

- ▶ Filipinler Sağlık Sigortası Kuruluşu COVID 19 önlemlerinin bir parçası olarak akredite olmuş hastaneler için 30 milyar Filipin Pesosu (583 milyon \$) tutarında

² Nakit transferler insani müdahale bağlamı dahil olmak üzere gelir testiyle veya gelir testi olmaksızın bireyler ve ailelere sağlanan, genellikle vergilerle, diğer hükümet gelirleriyle veya dış hibelerle veya kredilerle finanse edilen gelir desteğini ifade etmektedir (ILO 2017). COVID-19 krizi bağlamında, bu terim şirketlere, işçileri istihdamda tutmayı desteklemek için ödenen ücret sübvansiyonlarını tarif etmek için de kullanılmaktadır.

bir avans sunmuştur (Filipinler 2020c). Kuruluş, ara ödeme mekanizmasını sağlık hizmeti sağlayıcılarına artan talebe yeteri kadar cevap vermede kullanmaları için likidite temin etmiştir. Ayrıca COVID testini, sevk işlemlerini ve tecrit süreçlerini içeren önlemler paketi oluşturmuştur (Filipinler 2020a).

- Tayland COVID-19 hastalarının acil servis hastalarına yönelik genel kapsama hizmetine erişmelerini sağlayarak sağlık giderleri konusunda sağladığı finansal korumanın kapsamını hem ülke vatandaşlarını hem de geçerli çalışma izni olan yabancı ülke vatandaşlarını içerecek şekilde genişletmiştir. Bu önlem hastaların kendilerine en yakın yerde bulunan kamu hastanesinde veya özel hastanede ücret ödemeden tedavi olmasını mümkün kılmaktadır (*The Thaiger* 2020).

Sisteme erişim sağlamanın yanında, virüs konusundaki farkındalığı arttırmak Meksika'da, Mozambik'te ve başka ülkelerde acil kriz önlemlerinin bir parçası olmuştur.

Ancak politika yapımcılar COVID-19'un etkilerini azaltma yönündeki özel çabaların, sağlık sistemlerinin her gün insanları öldüren diğer durumlara cevap vermek için erişilebilirliğini azaltabileceğini dikkate almalıdır. Ebola salgını sırasında, virüse yakalanma korkusu nedeniyle sağlık hizmetlerine daha az oranda erişilmesi sıtmadan, HIV/AIDS'ten ve tüberkülozdan kaynaklı ölüm oranlarını arttırmıştır (Parpia ve diğerleri. 2016). COVID-19 krizi sırasında diğer tüm hastalıkların güvenli şekilde tedavi edilmesi için gerekli kapasiteyi sağlamak insanların sağlığını korumak için çok önemlidir.

İlave mali kaynakları sağlık sistemine acilen aktarmanın yanında, sağlık hizmetlerinin erişilebilirliğini, mevcudiyetini, uyum sağlayabilirliğini ve kalitesini arttırmak için kriz sonrası dönemde sağlık sistemlerine yatırım yapılmaya devam edilmesi sağlanmalıdır. Bu kapsamda, nitelikli personeli cezbetmek ve elde tutmak ve doktorların, hemşirelerin ve diğer personelin bölgesel olarak eksikliğini ele almak için sağlık sektöründeki çalışma koşullarının iyileştirilmesi de gereklidir. Bu tür yatırımlar yaşamı korumanın, esenliği ve insani yetkinlikleri sağlamanın ve gelecek krizler için afete hazırlık durumunu geliştirmenin yanında, kaliteli istihdam yaratmak için önemli bir itici güçtür (ILO 2018, 2020k).

Virüsün yayılmasını arttırabilen faktörler olarak yüksek nüfus yoğunluğuna ve yüksek düzeyde uluslararası göçe rağmen, Hindistan'daki Kerala eyaleti son 15 yılda kamu sağlığı sistemine yapılan yatırımlar ve sosyal ortakların etkili katılımı sayesinde krizle mücadele için entegre önlemler getirmiştir (Bakınız: **Kutu 2**).

Nakit transferler ve diğer yardımlar yoluyla gelir güvenliğini arttırmak

COVID-19 krizi pek çok düşük ve orta gelirli ülkedeki sosyal güvenlik açıklarının yıkıcı sonuçlarını ortaya koymuştur. Dünya nüfusunun %55'inin yani yaklaşık 4 milyar insanın sosyal sigorta programlarından veya

Kutu 2: Kerala'nın COVID-19 önlemleri:

Kamu sağlığı sistemine yapılan yatırımların ve insan merkezli yaklaşım izlemenin meyvelerini toplamak

Hindistan'da bulunan 35 milyon nüfuslu Kerala eyaleti eşgüdümlü ve etkili COVID-19 önlemleri geliştirmiştir. Eyalet hükümeti henüz Ocak 2020'den başlayarak geçmişteki salgınlardaki (Zika virüsü, sarıhumma ve 2018'deki Nipah virüsü salgını) deneyimlerine dayanarak virüs tehdidine karşı eyalet çapında önleyici tedbirler alan ilk hükümetlerden olmuştur. Nispeten yüksek düzeydeki (2020-20121 dönemi için toplam harcamaların %5,5'i oranında) kamu sağlığı harcamasıyla, Kerala'nın sağlık sistemi Hindistan'daki en iyiler arasındadır ve başkent Yeni Delhi'den sonra ikinci en yüksek yoğunlukta sağlık çalışanına sahiptir (10.000 kişiye düşen sağlık çalışanı sayısı 66'dır, ulusal ortalama ise 10.000 kişiye 29 sağlık çalışanıdır). Kerala, kamu sağlığı sistemini güçlendirerek COVID-19 krizine karşı diğer tüm eyaletlerden daha iyi ve tutarlı önlemler getirebilmiştir. Ayrıca, yerel yönetim organlarını, toplum ağlarını ve sendikaları içeren "tüm hükümet birimleri, tüm toplum bileşenleri" yaklaşımı izlemiştir.

Kamu sağlığı önlemlerinin yanı sıra, Kerala krizin ekonomik ve sosyal yansımalarına da dikkat ederek iyi bir iletişimi ve sosyal ortakların ve her düzeyden diğer ilgili aktörlerin katılımını sağlamıştır (Swaminathan ve Johnson 2020). Genel tecridin duyurulmasından kısa süre sonra, ulusal kimlik kartı (Addhaar kartı) olan tüm ailelere gıda maddeleri dağıtımı ve ihtiyaç sahiplerine temel hizmetlerin sağlanması dahil olmak üzere bir destek paketi başlatılmıştır. Bu önlemler yaşlılık aylığı, dul aylığı veya engellilik aylığı gibi aylıkların erken ödenmesi, serbest çalışan ve kayıtdışı çalışan işçilere transferler, kadın kooperatifleri yoluyla verilen krediler ve kırsal istihdam garantisi programları yoluyla iş sağlama gibi gelir desteği uygulamalarıyla tamamlanmıştır.

sosyal yardım programlarından yararlanmadığı dikkate alındığında bu konu özellikle önemli hale gelmektedir (ILO 2017). Pek çok düşük ve düşük-orta gelirli ülkede, hastalık, işsizlik nedeniyle gelir kaybı veya geçim kaynağı kaybı halinde sağlanan sosyal koruma ya yoktur ya da yetersiz kapsamlıdır (ILO 2020g). Pek çok ülke mevcut yapılarına dayalı olarak koruma açıklarını acilen kapatma ve hastalıktan etkilenenlere tek seferlik veya düzenli nakit transferleri sağlama yoluna gitmiştir. Bu ödemeler, geçmişte kapsam dışında olan nüfus gruplarını desteklemek için mevcut sosyal yardım programlarını veya çocuklar gibi belli geniş nüfus gruplarına yönelik programlar dahil olmak üzere çeşitli kategori bazı programları ve diğer primsiz programları ve sosyal

sigortaları uyarlayarak ve büyüterek düzenlenebilir (ILO ve UNICEF 2019).³ Bazı durumlarda, koruma eksikliklerini kapatmak için insani müdahaleler de gereklidir.

İlk şoku yumuşatmak ve düzelmeye yardım etmek için yardımların yeterliliğini arttırmak

Hem kriz hem de istikrar zamanlarında, gelir güvenliği onurlu bir yaşam sürmek için gereken kaynakları sağlamalıdır. Özellikle de uzun süreli sosyal ve ekonomik yansımaları olması beklenen bir krizde, kayda değer gelir kayıpları ve artan yaşam giderleri dikkate alınarak yeterli düzeydeki yardımları gerekli olduğu sürece sağlamak çok önemlidir. Şimdiye kadar, 76 ülke COVID-19 ile mücadele önlemi olarak sosyal koruma yardım düzeylerini arttırmıştır (ILO 2020c). Ancak, uzun süreli bir kriz için geçici artışlar yetersiz kalabilir ve ülkeler yardımların yeterliliğini sürdürmek için bu düzenlemeleri yeniden değerlendirmek durumunda kalabilir. Bu da mali alanın daha da genişletilmesini gerektirebilecektir.

- ▶ Çin'de, yerel hükümetlere, ulusal sosyal yardım programının (Dibao) yardım tutarlarını yaşanan ile bağlı olarak tüm yararlanıcılar ya da hastalığa yakalananlar için arttırma talimatı verilmiştir (ILO 2020i; Gentilini, Almenfi ve Dale 2020).
- ▶ Endonezya erişilebilir gıda programının yardım tutarlarını dokuz aylığına üçte bir oranında arttırmıştır (Nugroho 2020).
- ▶ Güney Afrika her çocuk için Çocuk Desteği Hibesinin tutarını Mayıs ayında 300 Güney Afrika Randı (16\$) tutarında arttırmıştır, öte yandan Haziran'dan Ekim'e kadar çocuğa bakan herkes, kaç çocuğa bakarsa baksın aylık ilave 500 Rand (27\$) alacaktır. Diğer tüm hibe yararlanıcıları gelecek altı ay boyunca ilave 250 Rand (14\$) para alacaktır (Shange 2020; Güney Afrika 2020a).
- ▶ Jamaika sağlık ve eğitim yoluyla ilerleme programını uyarlamıştır ve okulların kapalı olduğu süre boyunca programdaki öğrencilere gıda desteği sağlamaktadır. Başlangıçta farklı dağıtım noktalarından teslim alınabilen aynı gıda yardımı biçiminde yardım yapılmış olsa da, bundan böyle seyahat zamanını ve maliyetini azaltmak için aileler okullar kapalı kaldığı müddetçe nakit yardım alacaktır (Jamaika 2020).

Herkesin sosyal korumaya erişmesini sağlamak için mevcut veya yeni programlarla korumanın kapsamını genişletmek

Tüm dünyada, 58 ülke mevcut yardımların kapsamını genişletmiş, 121 ülke ise kırılgan nüfus grupları için yeni yardımlar getirmiştir (ILO 2020c). Mümkün oldukça, hızlı önlemlerle mevcut programların kapsamını genişleterek, örneğin daha kapsayıcı hedefleme mekanizması yoluyla kabul kriterleri yeniden tanımlanarak uygulanabilir. Veri tabanları ve yardım iletim mekanizmaları gibi mevcut idari yapılar sayesinde programların kapsamını

genişletme halinde, yardımların hızlıca hayata geçirilmesi mümkün olmaktadır. Ancak bu yalnızca sadece son derece yoksul kişileri değil aynı zamanda nüfusun daha geniş bir kesimini içeren tek bir veri tabanı geliştirmiş olan ülkelerde mümkün olabilmektedir. Yoksulluğu ve yoksunluğu hafifletmeye ve azaltmaya yönelik bu programların etkililiği, ilave desteğe ihtiyaç duyanlara hızlıca ulaşabilme becerisine ve programların ne kadar süre devam edeceğine bağlıdır. Sosyal koruma önlemleri için tahsis edilen bütçeler bu tür ilave gruplara mükerrer, aylık şekilde ödeme yapılması için yeterli olmayacaktır ve bu yardımlar tipik olarak tek seferlik ödemelerden oluşmaktadır.

Kriz özellikle şimdiye kadar ne sosyal sigorta ne sosyal yardım kapsamında olan kesimleri etkilemektedir. Ülke bağlamına göre, bu kesimler sosyal destek yardımlarına hak kazanmak için "yeteri kadar yoksul" kabul edilmeyen geçici işçileri, kısmi zamanlı işçileri ve serbest çalışanları içerebilmektedir (ILO 2019c). Kriz ayrıca kayıtlı ekonomide çalışan fakat yeterli güvenceye sahip olmayan kişilerin kırılganlığını da gözler önüne sermiştir. Örneğin küresel tedarik zincirlerinin kırılması ve talepteki ani düşüş nedeniyle milyonlarca hazır giyim işçisi işini kaybetmiştir ve bu işçiler Bangladeş gibi işsizlik sigortası olmayan ülkelerde işten çıkarıldıktan sonra herhangi bir yardımdan yararlanamamaktadır.

- ▶ Ekvator'da Hükümet, kayıtdışı ekonomide çalışan ve hem hastalanan hem de hastalıktan başka şekilde etkilenen işçiler ve aileleri özel bir COVID-19 "acil durum yardımı"nı uygulamaya almıştır. Bu yardım, mevcut sosyal yardım programlarının kanalları üzerinden dağıtılmaktadır (El Mercurio 2020).
- ▶ Arjantin'de, Nisan ayında aile yardımları sağlamaktan sorumlu ulusal sosyal sigorta kurumunun mevcut kanalları kullanılarak her haneden bir kişiye tek seferlik 10,000 Arjantin Pesosu (150\$) tutarında bir nakit yardım yapması sağlanmıştır. Bu yardım hem kayıtlı hem kayıtdışı istihdamda çalışan ev işçileri ve serbest çalışanlar gibi kırılgan kategorilerdeki işçileri de kapsamıştır (Arjantin 2020).
- ▶ Fas'ta, ulusal sosyal güvenlik idaresinin sosyal sigortası kapsamında yer alan hasta ve işsiz işçiler Mart-Haziran arasında aylık 2.000 Dirhem (204\$) yardım almıştır; ulusal tıbbi yardım programı kapsamında bulunan aileler kısa mesajla nakit transferi başvurusunda bulunabilmektedir (yardımın tutarı ailenin büyüklüğüne göre değişmektedir). İkinci aşamada, program kapsamında yer almayan ve kayıtdışı ekonomide çalışan, salgından etkilenen kişiler de benzer bir gelir desteğinden yararlanacaktır (Forbes 2020).

Özellikle de idari kapasitenin sınırlı olduğu ve geniş nüfus kesimlerinin kırılgan olduğu bağlamlarda, etkili hedefleme normal zamanlarda bile zordur. Bir küresel salgında, yüz yüze görüşmeyi gerektiren hedefleme yöntemleri bir sağlık

³ Ülkelerin önlemlerine genel bir bakış için, ILO'nun haftalık olarak güncellenen "Social Protection Responses to COVID-19 Crisis Around the World [Dünyada COVID-19 Krizine Sosyal Koruma Önlemleri]" adlı yayınına bakabilirsiniz. Ayrıca bakınız: ILO (2020c).

riski bile oluşturabilir. Kriz ayrıca mevcut yoksulluk testi uygulamasını geçersiz hale getirmiştir, çünkü yoksulluk sınırı da değişmiştir. Genel olarak dar kapsamlı yoksulluk hedeflemesinin kısıtlamaları, daha önceden kapsam dışı olan kesimlerin artan kırılganlıklarıyla birlikte düşünüldüğünde, mümkün olduğunca herkesi kapsayan veya kategorilere dayalı programların veya coğrafi yaklaşımların tercih edilmesi gerektiğini göstermektedir. Gelişmekte olan ülkelerde, mevcut krizde kısa veya orta vadeli olarak herkesi kapsamaya daha fazla yönelen, mütevazı bir kapsam genişlemesi gözlemlenebilmektedir.

- Cabo Verde Hükümeti acil durumlar yoksulluk hedefli sosyal gelir programının (*Rendimento Social de Inclusão Emergencial*) kapsamını bir aylığına 4.500 haneye ilave olarak 15 yaş veya daha üstü en az 1 çocuğu olan 2.788 son derece yoksul haneyi içerecek şekilde genişletmiştir ve bu kapsamda 5.500 Cabo Verde Eskudosu (54\$) tutarında yardım sağlamıştır (Cabo Verde 2020).
- Özbekistan, ulusal kriz fonu tarafından fonlanan düşük gelirli ailelere yönelik sosyal yardımların süresini Haziran'dan itibaren geçici olarak altı ay uzatmıştır. Hükümet ayrıca geçmişte başvurduğu halde fon yetersizliği nedeniyle kapsama dahil edilmeyen daha fazla ailenin kapsama dahil olması amacıyla kabul kriterlerini gevşetmek için çalışmaktadır. Bu çalışma sonucunda 120.000 veya daha fazla hanenin kapsama dahil edilmesi söz konusu olacaktır (Gentilini, Almenfi ve Dale 2020).

► Kutu 3: COVID-19 için Hızlı Sosyal Koruma Hesaplayıcısı

Krize karşı sosyal koruma önlemleri, ilgili maliyetlerin yeterli şekilde değerlendirilmesini gerektirmektedir. "Normal" zamanlarda, bu tür değerlendirmeler vakitlice hazırlanabilmektedir ve kapsamlı bilgiler ve gelişmiş aktüerya modelleri üzerine kurulmaktadır. Ancak COVID-19 krizi bağlamında, acil ve kararlı adımlar gerekebilmektedir. Politika yapıcılara destek olmak için, ILO Sosyal Koruma Departmanı COVID-19 için Hızlı Sosyal Koruma Hesaplayıcısını geliştirmiştir.⁴ Asgari sayıda parametreye dayalı olarak, kullanıcılar mevcut programların kapsamını yeni yararlanıcıları içerecek şekilde genişletme, mevcut yardımların düzeyini yükseltme, herkesi kapsayan veya kategorilere dayalı tek seferlik yardımların veya geçici ücret sübvansiyonlarının uygulanması gibi çeşitli politika seçeneklerinin maliyetini çıkarabilmektedir.

Yardımlara kolay ve güvenli erişimi sağlamak için hak ediş koşullarını ve yükümlülükleri uyarlamak

- Filipinler'deki öncü nitelikteki nakit transfer programı, nakit yardımları alabilmek için okula gitme ve sağlık raporu alma koşullarını dört aylığına (Şubat-Mayıs) askıya almıştır, ayrıca aylık 3.650 - 6.650 Filipin Pesosu (72\$ - 132\$) arası bir acil durum desteği sağlamıştır (Filipinler 2020c).
- Ruanda öncü nitelikteki sosyal koruma programının çalışma bileşenini uyarlamıştır. Bu kapsamda kamu çalışması yararlanıcıları için çalışma şartları geçici olarak kaldırılmıştır, diğer yandan fiziki mesafe kurallarına uymaya ve nakit transfer ödemelerini yapmaya devam edilmiştir (Mujawase 2020).

Yardımların etkili şekilde sağlanması için kayıt, yardım sunma mekanizmalarını, yardım biçimlerini ve ödeme sıklığını uyarlamak

Küresel salgınla mücadele için, en az 45 ülke yardım sunma mekanizmalarını iyileştirmiştir ve 27 ülke yardıma erişimi iyileştirmek için önlemler almıştır (ILO 2020c). Acilen adım atılması gerekliliği nedeniyle, sadeleştirilmiş idari prosedürler ve sade veya çok dilli desteği kullanan etkili iletişim yardımlara erişimi ve hızlı yaygınlaşmayı destekleyebilir. Mümkün olan ölçüde, fiziki mesafeyi korumak için kayıt noktaları veya yardım talebi ileme noktaları çevrimiçi olarak veya telefonla ulaşılabilir olmalıdır,⁴ ayrıca bu tür teknolojileri kullanabilecek durumda olmayanlar için alternatif mekanizmalar mevcut olmalıdır. Bazı durumlarda, yardım ileme mekanizmalarının da değiştirilmesi gereklidir, örneğin okul yemekleri insanların evlerine teslim edilebilir veya bunun yerine nakit yardımlar veya kuponlar verilebilir. Nakit yardımları zamanından önce ödemek salgından etkilenen ailelere acil ihtiyaçları karşılamaları için daha büyük tutarda kaynak sağlayabilir ve yardım ödemelerini alırken fiziki teması azaltabilir. Ancak, yardım düzeyi arttırılmazsa, yararlanıcılar yardım tutarını harcadıktan sonra zorlukla karşılayabilir.

- Cezayir'deki sosyal emeklilik yararlanıcıları, yardımları teslim almak üzere vekil belirleme hakkına sahiptir, böylece yaşlıların virüse maruz kalma riski azalmaktadır (Gentilini, Almenfi ve Dale 2020).
- Brezilya henüz ulusal tek sosyal koruma sistemine kaydolmamış kişilere, (hem kayıtlı hem kayıtdışı ekonomideki) işsiz kalan işçiler ve mikro-girişimciler için tasarlanan ve gelir testine tabi olan bu üç aylık acil durum yardımına erişmek için internet sitesi üzerinden veya telefonla kaydolma fırsatı sağlamıştır (Brezilya 2020). Federal bölge dahil bazı eyaletlerde, okulun kapalı olduğu dönemlerde okul yemekleri yerine nakit transferi yapılmaktadır.⁵
- Arjantin ve Peru gibi bazı ülkeler yaşlılık ve engellilik yardımlarını erken ödemiştir ve/veya bu yardımların tutarını arttırmıştır (ILO 2020h).

⁴ Düşük gelirli haneler arasında yüksek mobil telefon kullanım oranları olan ülkelerde, bu çözüm fiziki mesafeyi koruma protokollerine destek olmaktadır ve düşük işlem maliyetleri sağlamaktadır.

⁵ Bakınız: Brezilya Eğitim Bakanlığı'nın 15 Mart 2020 tarihli ve 40.523 No'lu Kararnamesi.

İnsani nakit transfer müdahalelerinin ulusal sosyal koruma sistemlerine uyumlu olmasını, bu sistemleri tamamlayıcı ve daha da güçlendirici nitelikte olmasını sağlamak

Ulusal sosyal koruma sistemlerinin yetersiz olduğu hallerde, COVID-19 krizi sırasındaki acil boşlukları doldurmak için insani müdahaleler gerekebilir. İnsani yardım aktörleri tarafından sağlanan nakit transferleri ve diğer müdahaleler, insanlara krizlerin olumsuz etkilerini azaltmaya yardım etme konusunda acil destek sağlayabilir. Mümkün olan ölçüde, kimseyi geride bırakmadan, COVID-19'un kırılgan gruplar üzerindeki sosyoekonomik etkilerini asgariye indirmek için bu tür müdahalelerin ulusal sosyal koruma sistemlerine uyumlu olması, bu sistemleri tamamlayıcı ve daha da güçlendirici nitelikte olması gereklidir. ⁶ Salgından etkilenen gruplara sağlanan desteği azamiye çıkarmak ve parçalanma ve mükerrerlikten kaçınmak, ayrıca sınırlı kaynakların etkili şekilde kullanılmasını sağlamak için bu tür bir eşgüdüm çok önemlidir.

Hükümetlerin kapasitesini güçlendirerek yurttaşlarına sosyal koruma sağlamalarına yardım etmek, özellikle de uzun dönemli kırılganlık bağlamlarında uzun vadeli düzleme stratejileri için çok önemlidir.

- ▶ Somali Hükümeti ilk kez 1,3 milyon yoksul ve kırılgan aileye nakit transfer sağlamak için Baxnano programını başlatmıştır. Bu program, Hükümetin insani müdahalelerden uzaklaşarak sosyal koruma yardımları sağlama vizyonunun bir parçasıdır. Bu program Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı tarafından, Dünya Gıda Programı (WFP) ve Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu (UNICEF) ile yakın işbirliği halinde uygulanmaktadır (Horn Observer 2020).
- ▶ Irak ülke çapındaki sokağa çıkma yasağından olumsuz etkilenen çeşitli gruplara yönelik geçici aylık hibe (253\$) sağlamaya başlamıştır (Irak 2020).

Kayıtdışı ekonomideki işçileri korumak

Politika yapımcıların önündeki zorluklardan biri dünyadaki kayıtdışı istihdamın %76'sını oluşturan ve genel tecrit önlemlerinden kayda değer derecede etkilenen ve/veya krizden en sert şekilde etkilenen sektörlerde çalışan 1,6 milyar kayıtdışı ekonomi işçisine nasıl destek olunacağıyla ilgilidir (ILO 2020f). ⁷ Serbest çalışma dahil her türlü istihdam şeklinde çalışan işçileri kapsayan uygun sosyal koruma mekanizmaları olmaksızın, milyonlarca işçi, küresel salgın nedeniyle kazançları keskin bir şekilde azaldığı için yoksulluğa düşecek veya daha fazla yoksullaşacaktır. ⁸

Her türlü istihdam biçiminde çalışan ve salgından etkilenen işçilere ve ailelerine süratle ulaşmak için yenilikçi politikalar izlemek

Küresel salgının doğası gereği, kırsal alanlarda yaşayanlar dahil olmak üzere bu durumdan etkilenen çok sayıda insana ulaşmak için yeterli kadar geniş ölçekte hızlı ve etkili politika uygulamaları gereklidir (ILO 2020b; FAO 2020). Krizden etkilenen işçilere ve ailelerine pratik ve güvenli kayıt, kimlik tespiti ve iletim mekanizmaları vasıtasıyla gelir desteği sağlanmasını mümkün kılacak yenilikçi politikalar, yardımların kapsamının kayıtdışı ekonomideki işçileri süratle içermesi için kritik önemdedir. Varsa, sosyal güvenlik veri tabanları, tek sicil ⁹, sağlık kartı ve belediye vergi sicili gibi mevcut kimlik tespiti mekanizmaları bu tür işçilere ulaşmak için kullanılabilir. Pek çok ülkede fiziki mesafe düzenlemelerinin uygulanması nedeniyle, uygun ve erişilebilir kayıt biçimlerinin araştırılması gerekir. Mobil telefon ve internet kullanım oranlarının yüksek olduğu ülkelerde, dijital teknolojiler yararlanıcıların kimliğinin tespit edilmesini ve sisteme kaydedilmesini kolaylaştırabilir (ILO 2019c). Bu tür destek önlemleri tasarlanırken ve uygulanırken zanaatkarlar derneği, taksiciler veya çekçekçiler derneği, sokak satıcıları derneği, atık toplayıcılar kooperatifi, ev işçileri sendikası, ev eksenli çalışan işçiler ağı gibi kayıtdışı işçi örgütleriyle işbirliğinden yararlanılmalıdır (Alfers 2020; WIEGO 2020b).

- ▶ Vietnam'ın krizle mücadele önlemleri sokak satıcıları veya atık toplayıcılar gibi yüksek derecede kayıtdışılık içeren işçi kategorileri dahil olmak üzere işini kaybeden fakat işsizlik sigortasından yararlanamayan bireylere nakit transfer sağlanmasını içermektedir. Ayrıca, yıllık vergi beyanına tabi geliri 100 milyon Dong'un (4.200\$) altında olan ve faaliyetlerini geçici olarak durdurmak zorunda kalan aile işletmelerine nakit transfer sağlanmaktadır, böylece bu küçük şirketlerdeki kayıtlı ve kayıtdışı işçilere potansiyel olarak ulaşmaktadır.

- ▶ Kosta Rika, işini ve geçim kaynaklarını kaybetmiş (kayıtlı ve kayıtdışı) işçilere ve bağımsız çalışanlara üç ay boyunca aylık 125.000 Kosta Rika Kolonu (220\$) yardım sağlanması için yeni bir acil durum desteği (Bono Proteger) getirmiştir ve yine bu kapsamda kısa çalışma ödeneği olarak 62.500 Kolon (110\$) ödenmektedir (Costa Rica 2020).

⁶ Bu, Grand Bargain tarafından COVID-19 küresel salgınıyla etkili mücadele için önlemler bağlamında insani nakit ve sosyal koruma arasındaki artan bağlantılar hakkında hazırlanan bir belgeyle uyumludur.

⁷ Bu işçilerin büyük çoğunluğu (%95'ten fazlası) ondan daha az sayıda işçinin çalıştığı birimlerde çalışmaktadır ve çalışma biçimi mikro-şirketlerde maaşlı çalışma veya kendi hesabına çalışmadır. İmalat, konaklama ve gıda hizmetleri gibi yüksek riskli sektörlerde kadınlar ağırlıklı olarak çalışmaktadır.

⁸ ILO'nun tahminlerine göre düşük-orta gelirli ve düşük gelirli ülkelerdeki kayıtdışı çalışan işçilerin kazançlarının krizin ilk ayında, kriz öncesi döneme göre %82 oranında azalması beklenmektedir, bu durum yoksullukta önemli bir artışa ve pek çok durumda açlığa ve muhtaçlığa yol açacaktır (ILO 2020d).

⁹ Farklı programlara kayıtlı olan kişilerin veya ailelerin yer aldığı birleştirilmiş sicil.

Desteğe erişim, destek almaya hakkı olan işçilerin %90'ı tarafından kullanılan bir telefon uygulaması yoluyla sağlanmaktadır.

- Namibya'nın Acil Durum Gelir Yardımı, işini kaybeden ve başka herhangi bir yardımdan yararlanmayan işçilere tek seferlik 750 Namibya Doları (41\$) tutarında bir destek sağlamaktadır (WIEGO 2020a). Hükümet mobil teknolojiler gibi basit kayıt mekanizmaları kullanmıştır ve fonlar süratle serbest bırakılmış ve üç hafta içinde 500.000'den fazla yararlanıcıya ödenmiştir. Bu önlem aynı zamanda vatandaşlara ulusal kimlik numarası verilmesine dayalı mevcut, iyi tasarlanmış sosyal koruma sisteminin avantajını kullanmıştır (Namibya 2020).

Primli ve primsiz programlar dahil olmak üzere sosyal koruma sisteminin farklı unsurları arasında eşgüdüm sağlamak

Mevcut kurumsal yapılara bağlı olarak, kayıtdışı çalışan işçilere nakit transferi programları ve sosyal sigorta gibi farklı mekanizmalar yoluyla erişilebilir. İyi tasarlanmış krizle mücadele önlemlerinin kritik bir bileşeni ise, ülkenin sosyal koruma sistemini oluşturan hem merkezi hükümet düzeyindeki hem de yerel düzeydeki tüm sosyal koruma programları ve kurumları arasında eşgüdümdür. Bu tür bir entegre yaklaşım tüm nüfusa kapsamlı ve yeterli şekilde yardım edilmesi için gereklidir. Ayrıca bu yaklaşıma, insani yardım aktörleri tarafından alınan önlemler de dahil diğer ilgili önlemlerle eşgüdüm de dahil edilmelidir.

Mevcut kriz bağlamında, primsiz ve primli programlar arasında bağlantı kurmak 2015 tarihli ve 205 No'lu Kayıtdışı Ekonomiden Kayıtlı Ekonomiye Geçiş Tavsiye Kararı doğrultusunda işçilerin ve şirketlerin kayıtlı ekonomiye geçişini de kolaylaştırabilir. Bu tür geçişleri kolaylaştırmak sadece herkes için yeterli ve kapsamlı sosyal koruma sağlama anlamında çok önemli olmakla kalmaz, aynı zamanda da gelecekte sosyal güvenlik katkıları ve daha geniş bir vergi tabanı yoluyla ilave mali alan yaratacaktır.

- Mozambik'te, kendi hesabına çalışan düşük gelirli işçilere ulusal sosyal güvenlik kurumuyla olan bağlantıları üzerinden destek verilmesi önerilmektedir. Kayıtdışı ekonomideki işçilere kriz sırasında sosyal koruma sağlamanın yanı sıra, bu tür mekanizmalar kendi hesabına çalışan işçiler için uzun vadede uyarlanmış bir sosyal koruma paketine dönüştürülecek şekilde geliştirilebilir ve işçilerin sisteme kaydolma ve katkıda bulunma girişimlerini arttırabilir. ¹⁰

- Togo'da Hükümet, kentsel kayıtdışı ekonomideki işçileri hedefleyen bir nakit transferi programını süratle uygulamaya almıştır ve kadınlara aylık 12.500 Frank (21\$), erkeklere 10.000 Frank (17\$) verilerek bir ay içinde yarım milyondan fazla işçiye ulaşılmıştır. Şu anda bu önlem üzerine yeni şeylerin nasıl inşa edilebileceği ve kayıtdışı işçilerin bağımsız ve kayıtdışı işçilere yönelik olan ve kriz öncesinde planlanan, 2020'de hayata geçirilmesi beklenen sosyal sigorta programına katılmaya ne şekilde teşvik edilebileceği tartışılmaktadır (Togo 2020).

Bu tür bir yaklaşım insana yakışır işleri desteklemekte ve bireysel işçilerin ve ekonomilerin dayanıklılığını her tür istihdam biçimindeki işçiler ve aileleri için yeterli koruma sağlayan uyarlanmış mekanizmalar yoluyla güçlendirmektedir. ¹¹

Gelirleri ve işleri korumak ve insana yakışır işleri desteklemek

Mevcut kriz ekonomik faaliyette ve çalışma saatlerinde benzeri görülmemiş bir düşüşe neden olmaktadır. ILO'nun tahminlerine göre çalışma saatleri 2020'nin ikinci çeyreğinde, kriz öncesi çeyreğe (2019'un son çeyreğine) göre %10,5 azalacaktır, bu oran 305 milyon tam zamanlı işe tekabül etmektedir (ILO 2020f).

Bu şokun işçiler üzerindeki gelir etkisi orantısızdır ve sektöre ve kayıtdışılık ve sosyal koruma kapsamı oranına göre değişmektedir (ILO 2020f). Aynı zamanda, son zamanlardaki deneyimler sosyal korumanın işleri korumayı desteklemek veya işçilerin yeni iş fırsatlarına erişimini geliştirmek için de kullanılabileceğini göstermektedir. Sosyal koruma, aktif işgücü piyasası politikaları ve iş yaratma programları arasında eşgüdümlü yaklaşımlar güçlü, hızlı ve sürdürülebilir bir düzelme için çok önemlidir.

Az sayıda gelişmekte olan ülke, şirketleri ekonomik yavaşlama dönemlerinde istihdamı koruma konusunda desteklemek ve işsiz kalan işçilere gelir güvenliği sağlamak için işsizlik koruması programlarını kullanabilmektedir ¹². Bu krizden önce, dünya çapında işsiz olan kişilerin sadece %20'si işsizlik yardımlarının kapsamındaydı, yani 152 milyon kişi işsizlik koruması kapsamı dışındaydı. Kapsama oranları Afrika'da (%5,6) ve Amerika kıtalarında (%16,7) özellikle düşüktür (ILO 2017). Bununla birlikte, bu tür programların mevcut olduğu yerlerde, bu programlar farklı önlemler yoluyla krizin yansımalarını hafifletmek için kullanılmaktadır.

¹⁰ ILO Mozambik Ülke Ofisi tarafından verilen bilgi.

¹¹ ILO'nun sosyal güvenliğin kapsamının kayıtdışı ekonomideki işçileri içerecek şekilde genişletilmesi konulu politika kaynak paketi (ILO 2019c) bu açıdan ev işçileri (ILO 2019d), küçük ve mikro şirketlerdeki işçiler (ILO 2019f) ve serbest çalışan işçiler (ILO 2019e) dahil olmak üzere tüm istihdam biçimlerinde çalışan işçileri kapsamak için pratik kılavuzlar sunmaktadır.

¹² Bu konuda daha ayrıntılı bir bilgi notu hazırlanma aşamasındadır.

Şirketlere istihdamını koruma konusunda yardım etmek için işsizlik koruması programlarını ve başka mekanizmaları kullanmak

Bazı ülkeler şirketlere talepteki geçici azalmalar nedeniyle istihdamı koruma ve dolayısıyla işten çıkarmalardan kaçınma ve hızlı şekilde düzelme konusunda yardım etmek için işsizlik koruması programlarını ve başka mekanizmaları kullanmıştır (ILO 2020e; 2020h).

- ▶ Malezya'daki istihdam sigortası işverenlere işçilerinin istihdamını koruma konusunda yardım eden bir ücret sübvansiyonu sunmaktadır ve bu kapsamda şirketin büyüklüğüne göre ayda 4.000 Ringit'e (923\$) kadar ücret alan işçiler için üç ay boyunca ayda 600 - 1.200 Malezya Ringiti (138\$-277\$) tutarında destek verilmektedir. Destek alan şirketlerin çalışanlarını en az altı ay boyunca istihdam etmeye devam etmesi gerekmektedir (Malezya 2020b).
- ▶ Dominik Cumhuriyeti'nde, tecritten etkilenen ve sosyal güvenlik kurumuna kayıtlı olan şirketler maaşların %70'ine eşit tutarda, işçi başına aylık 5.000 - 8.500 Dominik Pesosu (90\$-160) tutarında bir gelir sübvansiyonu almaktadır (Dominican Today 2020).

İşsizlik koruması programlarını ve başka mekanizmaları işsiz kalanlara gelir desteği sağlamak için kullanmak

İşsizlik koruması programları işini kaybetmiş işçiler için önemli bir destek kanalı sağlamaktadır ve bu tür mekanizmaların kapsamı kriz sırasında daha fazla işçiyi içerecek şekilde genişletilmiştir:

- ▶ Tayland'da, sosyal güvenlik idaresine kayıtlı durumdaki 13,3 milyon kayıtlı sektör işçisi, işsiz kalmaları halinde işsizlik yardımları almaya hak kazanmaktadır. Bu yardım 2020 – 2021 döneminde arttırılacak ve 200 günlük ücretin %70'ine kadar olan miktarı karşılanacaktır (Önceden 180 günlük ücretin %50'si karşılanmaktaydı). Hükümetin şirketleri geçici olarak kapatma talimatı nedeniyle ücretsiz izne çıkarılan işçiler 60 güne kadarki ücretin %50'si tutarında bir gelir desteği alacaktır (ILO 2020a).
- ▶ Güney Afrika'da, işsizlik sigortası fonu, krizden etkilenen işçilere yeni bir ulusal afet yardımı sunmaktadır. İşverenler, işçileri adına başvuru yapabilmektedir, böylece fonun idari yükü azalmaktadır. Ulusal tecrit dönemini veya azami üç aya kadar bir süreyi kısmen karşılamak amacıyla 21 gün için işçi başına 200\$ asgari ücrete eşdeğer bir sabit oranlı yardım ödenmektedir. Bir işçi üç aydan daha uzun süre hasta veya işsiz olursa, normal işsizlik yardımları geçerli olacaktır (Güney Afrika 2020b).

Yine de, gelişmekte olan ülkelerin büyük çoğunluğu,

krizden etkilenen sektörlerde çalışan işsizlere gelir desteği sağlamak için acilen önlemler almalıdır. Kriz, işsizlik yardımlarının eksikliğini bütünlük görünür hale getirmiştir. Örneğin, Bangladeş, Kamboçya, Etiyopya, Hindistan, Endonezya, Myanmar, Pakistan ve başka ülkelerdeki giyim sektörü siparişlerin iptal edilmesi ve ertelenmesi nedeniyle zorluk yaşamaktadır. COVID-19'un giyim sektöründe eylem çağrısı ¹³ işsizlik yardımları ve istihdam koruma programları dahil olmak üzere işçiler için sosyal korumanın güçlendirilmesi yönünde güçlü bir çağrıdır.

Kamu istihdam programlarını çalışma şartları olmaksızın gelir sağlamak için uyarlamak veya işin içeriğini ve düzenini küresel salgın bağlamına göre dikkatlice değiştirmek

Kamu istihdam programları gelir güvenliğini desteklemek için asgari iş gününü ve/veya işgününe eşdeğer ücreti garanti ederek işsizlik koruması programlarının işlevsel eşdeğeri olarak iş görebilir (ILO 2017). Ancak, genel tecritle ilgili zorluklar ve fiziki mesafe sağlamak gibi işçilerin sağlığını koruma ihtiyacı önlemleri bu programların genel olarak tasarlanma şeklinde değişiklikler yapılmasını gerektirmektedir (ILO 2020l).

COVID-19 nedeniyle okulların kapanması bağlamında, elzem olmayan işçi niteliğinde olan kadın ve erkek bakıcıların çalışma şartları olmaksızın nakit ödemeler alması özellikle önemli olabilir.

Örnekler:

- ▶ Etiyopya verimli güvenlik ağı programını değiştirerek katılımcıların üç aylık peşin ödeme almasını sağlamıştır ve aynı zamanda ilgili dönem boyunca çalışma yükümlülüğünü kaldırmıştır. Benzer bir gelir desteği yardımı başka düşük gelirli gruplara da sağlanmıştır (Gentilini, Almenfi ve Dale 2020).
- ▶ Filipinler karantina politikasının bazı işçiler üzerindeki olumsuz etkisini azaltmak için bir kamu istihdam programı (Dezavantajlı İşçiler Programı) geliştirerek 220.320 katılımcıya en yüksek bölgesel ücretin %100'ünü 10 günlük bir süreye tekabül edecek şekilde ödemiştir. Destek alan işçilerin güvenlik eğitimine katılmaları, evlerini ve yakınlarındaki yerleri temizlemeleri ve dezenfekte etmeleri gerekmektedir (Filipinler 2020d).

COVID-19 küresel salgınının uzun süreli sağlık ve sosyal bakım sonuçları olması muhtemel olduğu için, kamu istihdam programlarının, işsiz işçiler için insana yakışır çalışma koşulları sağlayan ve acil ihtiyaçlara cevap veren sosyal hizmet bileşenlerini de içermesi gerekir. Küçük yaştaki çocukların bakımını ve ev eklenli bakımı da içeren Güney Afrika'nın genişletilmiş kamu işleri programına sosyal hizmet bileşeninin eklenmesi önemli bir yenilik olmuştur (Kelobang ve Ong 2018).

13 COVID-19 Eylem Çağrısı: Küresel Giyim Endüstrisinde Eylem IOE, ITUC ve IndustriALL Küresel Sendikası tarafından ILO'nun teknik desteğiyle müzakere edilmiştir ve şu ana kadar 58 marka ve imalatçı, işçi örgütü ve başka örgüt tarafından onaylanmıştır.

Bu bileşenin kadınlara doğrudan yarar sağlamış olması muhtemeldir çünkü sosyal sektördeki iş fırsatlarının çoğunu kadınlar değerlendirmiştir. Ayrıca bu bileşen ücret almadan ailesine bakan kadınların yükünü hafifletmiştir; kadınların ağırlıkta olduğu sosyal sektördeki ücretler 2008–2009 döneminde, erkeklerin ağırlıkta olduğu altyapı bileşenlerindeki ücretlerden çok daha düşük olsa da, programın ikinci aşamasında asgari ücret uygulaması getirerek ve bu ücreti yıllık olarak enflasyona göre düzenleyerek sorun kısmen ele alınmıştır (UN Women 2015).

Kamu istihdam programları, düzelme için altyapı öncülüğünde yatırımın bir parçası olarak daha yeşil bir ekonomiye geçişi hızlandırmak için de kullanılabilir. Örneğin, Hindistan'daki Mahatma Gandhi ulusal kırsal istihdam garantisi programları su koruma, kuraklığı önleme, yeniden ormanlaştırma ve sel kontrol faaliyetleri yoluyla iklim değişikliğinin etkisini azaltmaya yardımcı olmaktadır.

Sürdürülebilir bir düzelmeyi desteklemek için istihdam ve sosyal koruma politikalarının eşgüdümünü daha sistemli bir şekilde gerçekleştirmek

Kamu istihdam programlarının ötesinde, bu gerçekten zorlu dönem ekonomi, sosyal koruma ve istihdam politikalarının, sosyal ve çevresel politikaların eşgüdümünde bir paradigma değişimini zorunlu kılabilir. ¹⁴ İşsizlik korumasının yeniden beceri kazandırma, becerilerini artırma, kişisel danışmanlık ve işe yerleştirme desteği dahil olmak üzere toplumsal cinsiyete duyarlı beceri geliştirme politikaları ve istihdam hizmetleriyle daha iyi şekilde eşgüdümünün sağlanması için halihazırda salgın öncesinde çağrıda bulunulmuş olup (Çalışma Yaşamının Geleceği Küresel Komisyonu 2019) bu eşgüdüm işçileri COVID-19 krizi ardından yeni çalışma yaşamının gerçeklerine daha iyi şekilde hazırlayarak düzelmeyi desteklemek için kullanılabilir.

- Malezya'nın istihdam sigortası sistemi sadece istihdamı korumak için işsizlik yardımları ve ücret sübvansiyonları sağlamamakta aynı zamanda çeşitli beceri setleri için dijital eğitimler dahil olmak üzere fiziki mesafe kurallarına uygun olarak gerçekleştirilen eğitimleri finanse etmektedir (Malezya 2020a).
- ILO'nun Irak, Ürdün, Lübnan ve başka ülkelerde yaptığı hızlı değerlendirme anketleri çeşitli sektörlerdeki ve mesleklerdeki mülteci, göçmen ve yerli işçilere yönelik sosyal korumayı ve beceri gelişimini güçlendirmek için uyarlanmış önlemler alınmasını sağlayabilir (ILO 2020d).

Dayanışma temelinde kaynakları ulusal ve küresel düzeylerde seferber etmek

COVID-19 küresel salgınından önce bile, düşük ve orta gelirli ülkeler sosyal koruma için çok büyük finansman açıklarıyla karşılaşmaktaydı. Bu açıkların tutarı 527 milyar \$, başka bir deyişle gelişmekte olan ülkelerin GSYH'lerinin %1,6'sı kadardı (Durán Valverde ve diğerleri 2019). Kriz, sınırlı mali alan bağlamında ulusal bütçeler üzerinde büyük bir ilave baskı oluşturmaktadır. Vergi gelirlerinin ve sosyal güvenlik katkılarının keskin bir düşüş gösterdiği bu dönemde pek çok hükümetin sağlık ve sosyal koruma harcamalarını acilen arttırması gereklidir (ILO 2020h). Bu, sağlık ve sosyal koruma için kaynakların acilen seferber edilmesini sağlamak amacıyla olağanüstü önlemler gerektirecektir (IMF 2020a; Gaspar ve Mauro 2020).

Ulusal düzeyde, pek çok düşük ve orta gelirli ülke COVID-19 krizinin sosyoekonomik etkilerini hafifletmek için mücadele ve düzelme önlemleri almıştır. Ancak, gelişmekte olan ülkeler çöken küresel ticaretten, düşen işçi havalelerinden, sermaye akımlarının keskin biçimde tersine dönmesinden ve yerel para birimlerinin değer kaybetmesinden dolayı büyük dış baskılar altında oldukları için, bu ülkelerin hükümetleri bu tür politikaları uygulama konusunda çok daha az hareket alanına sahiptir (Ghosh 2020a).

Bazı önlemlerin etkili olması için zaman gerektiğini dikkate alarak sosyal koruma için mali alanı büyütme amaçlı çeşitli seçenekleri değerlendirmek

Genel olarak, ülkeler farklı nüfus gruplarının katkı kapasitelerini dikkate alarak sosyal koruma için kaynakları seferber etmenin farklı yöntemlerini kullanmayı değerlendirmelidir. ¹⁵ İlkesel olarak, ulusal sosyal koruma sistemlerinin ulusal kaynaklarla finanse edilmesi gerekir. Ancak, ekonomik ve mali kapasiteler yetersizse, ülkeler mali alanı genişletme çabalarını tamamlamak için uluslararası destek arayabilir. ¹⁶

Yaşanan kriz bağlamında, yurtiçi kaynakların seferber edilmesi insani yardım dahil dış destekle tamamlanan harcamaların yeniden tahsisini ve ilave borçlanmayı içermiştir. Mali alanı orta ve uzun vadede büyütme seçenekleri arasında daha iyi uyum vasıtasıyla vergi reformları veya sosyal güvenlik katkılarından gelen gelirleri arttırmak yer almaktadır (Ortiz ve diğerleri 2019). ¹⁷ Kamu kurumlarında iyi yönetim, şeffaflık ve verimlilik de ulusal düzeyde mali alanı büyütme için son derece önemlidir. Ancak bu önlemlerin bazılarının etkili olması zaman alacaktır ve küresel salgının gelirleri, istihdamı ve

¹⁴ Bu tür bir eşgüdüm ILO'nun 1988 tarihli ve 168 No'lu İstihdamın Geliştirilmesi ve İşsizliğe Karşı Koruma Sözleşmesinde ele alınmıştır.

¹⁵ COVID-19 bağlamında sosyal korumayla ilgili finansman açığı hakkında bir bilgi notu hazırlanma aşamasındadır.

¹⁶ 202 No'lu Tavsiye Kararı, paragraf 11 ve 12.

¹⁷ Aşağıdaki seçenekler dahildir: (1) Sosyal güvenliğin kapsamını ve katkı gelirlerini büyütme; (2) vergi gelirlerini arttırmak; (3) yasadışı finansman akışlarını ortadan kaldırmak; (4) kamu harcamalarını yeniden tahsis etmek; (5) mali rezervleri ve merkez bankası döviz rezervlerini kullanmak; (6) borçlanmak ve mevcut borçları yeniden yapılandırmak; (7) daha genişletici makroekonomik politika benimsemek; (8) yardımları ve transferleri arttırmak (Ortiz ve diğerleri, 2019).

geçim kaynaklarını yıkıma uğratması nedeniyle, hız temel önemdedir.

Yeterli ülke önlemleri oluşturulmasını sağlamak için kriz, uluslararası finans kuruluşlarından, iki taraflı kalkınma ortaklarından ve diğer küresel finansman mekanizmalarından ilave destek alma konusundaki aciliyeti arttırmıştır. Birleşmiş Milletler, krizle mücadele önlemi hibe biçiminde destek vermek için COVID-19 Kriziyle Mücadele ve Düzeltme Fonu'nu devreye almıştır. Uluslararası finans kuruluşlarından ve kalkınma bankalarından alınan destekler Uluslararası Para Fonu

(IMF) tarafından sunulan Hızlı Kredi İmkânı, Hızlı Finansman Aracı ve diğer finansman araçları yoluyla sağlanan kredi biçimindeki acil durum finansmanını ve Dünya Bankası'nın sunduğu COVID-19 önlemleri, hızlı kredi imkanlarını içermektedir (Bakınız: Kutu 4). Gelişmekte olan ülkelerin dış borçları için geçici bir moratoryum ilan etme çağrıları (Reinhart ve Rogoff 2020) IMF tarafından özel çekme haklarının çok büyük ölçüde artırılması, gelişmekte olan ülkelerin mali alanını genişletmek için önerilen önlemler arasındadır (Ghosh 2020b).

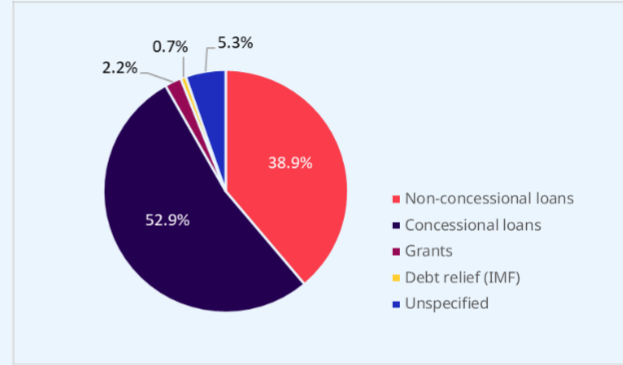
Kutu 4: COVID-19 önlemleri için yurtiçi ve uluslararası finansman

Dünyanın her yerindeki ülkeler COVID-19 küresel salgınından kaynaklanan sağlık ihtiyaçlarına ve sosyal ve ekonomik ihtiyaçlara yanıt vermek için ulusal ve uluslararası düzeydeki fonları seferber etmektedir. Bugün itibarıyla, 146'dan fazla ülke toplamda yaklaşık 8 trilyon \$ tutarında yurtiçi mali önlemler almıştır. Bu önlemler harcamaların yeniden önceliklendirilmesini, daha yüksek mali açıkları ve başka önlemleri içermektedir (IMF 2020b). Bu önlemlerin yarısından fazlası sağlığa ve sosyal korumaya tahsis edilmektedir.

Çeşitli uluslararası, bölgesel ve alt-bölgesel kalkınma bankaları ve uluslararası kalkınma işbirliği kuruluşları a eşi görülmemiş bu küresel krizle mücadele önlemi olarak finansal paketler duyurmuştur. 7 Mayıs 2020 itibarıyla, bu kuruluşlar ülkelere krizin sebep olduğu sağlık etkileriyle ve sosyoekonomik etkilerle başa çıkma konusunda yardım etmek için, acil destek paketleri, kredi limitleri, borç servisi kolaylığı ve hibelerden oluşan 1,35 trilyon \$ tutarında imkan sağlamayı taahhüt etmiştir. Bu tutar, IMF'nin taahhüt ettiği 1 trilyon \$'dan ve Dünya Bankası'nın taahhüt ettiği 160 milyar \$'dan oluşmaktadır ve bu kapsamdaki fonların gelecek 15 ay içinde kullanılması beklenmektedir. Ancak, söz verilen uluslararası fonların sadece küçük bir bölümü ülkelere fiilen tahsis edilmiştir, bugüne kadar tahsis edilen fon tutarı 32,2 milyar \$'dır ve bunun yaklaşık 17 milyar \$ tutarındaki kısmı imtiyazlı kredi biçiminde, 12,5 milyar \$ tutarındaki kısmı imtiyazlı olmayan kredi biçiminde kullanılmıştır (Bakınız: Şekil 1).

Toplam uluslararası taahhütler, COVID-19 krizinin etkilerini ele almak için seferber edilen toplam yurtiçi ve yurt dışı kaynakların %14,4'ünü oluşturmaktadır.

Şekil 1: Yurtiçi kaynaklar hariç olmak üzere COVID-19 önlemleri için uluslararası, bölgesel, alt-bölgesel kalkınma bankalarından, uluslararası kalkınma işbirliği kuruluşlarından toplam onaylanmış finansman (toplam içindeki oran).

Açıklamalar (yukarıdan aşağıya): İmtiyazlı olmayan krediler, imtiyazlı krediler, hibeler, borç hafifletme (IMF), genel.

Kaynak: IMF, Dünya Bankası ve başka kaynaklardan alınan bilgilere dayalıdır (liste talep üzerine sunulabilir).

^a Afrika Kalkınma Bankası, Fransız Kalkınma Ajansı, Afrika'da Ekonomik Kalkınma için Arap Bankası, Asya Kalkınma Bankası, Asya Altyapı Yatırım Bankası, Karayipler Kalkınma Bankası, Orta Amerika Ekonomik Entegrasyon Bankası, Latin Amerika Kalkınma Bankası, Avrupa Komisyonu, Almanya Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Federal Bakanlığı, Uluslararası Para Fonu, Amerikalılararası Kalkınma Bankası, Uluslararası Para Fonu, İslami Kalkınma Bankası, Yeni Kalkınma Bankası, Nordik Kalkınma Bankası, OPEC Fonu, ABD Uluslararası Kalkınma Ajansı, Batı Afrika Kalkınma Bankası ve Dünya Bankası Grubu.

Asgari güvenceler dahil sosyal koruma sistemleri kurma çabalarını kriz dönemindeki acil durum hibelerinden ve kredilerden sonra da sürdürmek

Bu finansman ve fonlama mekanizmalarının özel odağı farklılık göstermektedir. Bunların ortak özelliği acil kriz önlemleriyle mikro ve makro düzeydeki ekonomik ve sosyal yansımaları hafifletmeye odaklanmalarıdır. Bu mekanizmalar sosyal koruma finansmanının hızlıca hazır edilebileceğini teyit etmektedir. Ancak bu fonlar birkaç ay için biraz hafifleme sağlasa da, gelişmekte olan

ülkelerdeki sosyal koruma finansmanı açığının sadece küçük bir bölümünü temsil etmektedir. Gelişmekte olan ülkelerin ulusal sosyal koruma tabanları oluşturabilmeleri ve finansman açıklarıyla başa çıkabilmeleri için, bu çabaların sürdürülmesi ve genişletilmesi ve kemer sıkma önlemlerine tabi tutulmaması önemlidir. Özellikle de gelişmekte olan ülkelerin bir sonraki krize daha iyi hazırlanmaları isteniyorsa sosyal koruma kritik bir yatırımdır. Bu bağlamda, mevcut kalkınma işbirliğinden çok daha geniş ölçekte sosyal koruma için mali alan yaratma konusundaki ulusal çabaları tamamlayıcı bir küresel finansman mekanizmasının kapsamı araştırılmalıdır.

Kaynak tahsisleriyle ilgili tüm kararları uluslararası düzeyde kabul edilen sosyal güvenlik standartlarına ve ilkelerine dayandırmak

Bu konuda 2012 tarihli, 202 No'lu Sosyal Koruma Tabanları Tavsiye Kararı ve 1952 tarihli ve 102 No'lu Sosyal Güvenlik (Asgari Standartlar) Sözleşmesi özellikle önemlidir. Bu belgeler kısa ve uzun vadede sürdürülebilir ve hak temelli sosyal koruma sistemleri geliştirilirken dikkate alınması gereken ilkeleri tanımlamaktadır. Bu ilkeler arasında (a) toplumun her üyesi kırılgan durumda olabileceği için herkesi kapsama ve ayırım yapmama; (b) kaynak tahsisinin adil olmasını, ayrımcılık yapmamasını ve sosyal güvene katkıda bulunmasını sağlamak için işçilerle, işverenlerle ve ilgili kişilerle sosyal diyalog; (c) sosyal adalet ve eşitliğe gerektiği şekilde önem vererek uzun vadeli finansal, mali ve ekonomik sürdürülebilirlik; (d) finansmanda dayanışma, yani toplumun üyelerinin imkanları ölçüsünde finansmana katkıda bulunması ve ihtiyaçları ölçüsünde finansmandan yararlanması.

COVID-19 krizi, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları 1.3'te belirtildiği gibi herkes için en azından asgari düzeyde, güçlü bir sosyal koruma tabanı sağlama ihtiyacının altını çizmiştir. Bu amaçla gerekli sosyal koruma harcamalarının yapılmasını temin etmek için, ulusal düzeyde tanımlanmış sosyal koruma tabanlarını sürdürmek ve daha da güçlendirmek kriz zamanlarında ve sonrasında, özellikle de mali konsolidasyon dönemlerinde önceliklendirilmelidir. ¹⁸

Dayanıklılığı arttırmak için asgari güvenceler dahil sosyal koruma sistemleri kurma yolundaki ilerlemeleri hızlandırmak

COVID-19 uyarısının sağladığı fırsattan yararlanarak asgari güvenceler dahil sosyal koruma sistemleri kurma sürecini hızlandırmak

COVID-19 küresel salgını bir uyarı işlevi görerek küresel toplumu, asgari güvenceler dahil sosyal koruma sistemleri kurma sürecini hızlandırmanın aciliyeti konusunda uyandırmıştır. Gelişmekte olan ülkelerdeki politika yapıcılar, kayıtdışı ekonomiden kayıtlı ekonomiye geçişleri desteklemek de dahil olmak üzere sosyal koruma sistemlerini ve insana yakışır işleri güçlendirmek için uzun vadeli bakış açısını da dikkate alan acil kriz önlemlerini olabildiğince tasarlamak için çalışmalıdır. Mümkünse, sağlık müdahaleleri ve nakit transferlerin dağıtımı için sınırlı da olsa mevcut sağlık ve sosyal koruma sistemleri kullanılmalı ve güçlendirilmelidir ve bu sistemler daha da geliştirilmelidir. Acil durum önlemlerinin orta ve uzun vadeli hedeflere de katkı yapacak şekilde tasarlanmasını sağlamak için insani-kalkınma bağı üzerinden çalışmak önemli olacaktır. Bu, ülkeler krizden çıkarken mükerrerliği ve boşlukları asgariye indirecek, eşitlikçi ve maliyet açısından verimli bir yaklaşım sağlayacak ve sürdürülebilirlik sorunlarını önleyecektir.

► Kutu 5: Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nı Başarmak Amacıyla Evrensel Sosyal Koruma için Küresel Ortaklık (USP2030)

Uluslararası insan hakları çerçevesi, uluslararası sosyal güvenlik standartları ve 2030 Gündemi evrensel sosyal korumayı sağlamak için uluslararası düzeyde kabul edilmiş net bir çerçeve ortaya koymaktadır (ILO 2019b). Mevcut kriz ülkelerin ulusal olarak sahip olunan asgari güvenceler dahil sosyal koruma sistemlerini geliştirme taahhütlerini yerine getirmeleri gerektiğini her zamankinden daha güçlü şekilde göstermiştir.

ILO ve Dünya Bankası'nın eş başkanlığında faaliyet gösteren ve hükümetleri, uluslararası kuruluşları, sosyal ortakları ve sivil toplumu bir araya getiren Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nı Başarmak Amacıyla Evrensel Sosyal Koruma için Küresel Ortaklık (USP2030) ülkelere ve kalkınma ortaklarına evrensel sosyal koruma konusundaki küresel taahhüdü desteklemek için aşağıdaki beş eylemi gerçekleştirme çağrısında bulunmaktadır (USP2030 2019):

EYLEM 1. Yaşam döngüsü boyunca koruma: Yaşam döngüsü boyunca yeterli koruma sağlayan, ulusal stratejilere ve mevzuata yerleşmiş sosyal sigorta, sosyal yardım ve diğer araçları birleştiren asgari güvenceler dahil sosyal koruma sistemleri kurmak.

EYLEM 2. Evrensel kapsam: Sosyal korumaya evrensel erişim sağlamak ve sosyal koruma sistemlerinin hak temelli, toplumsal cinsiyete duyarlı ve kapsayıcı olmasını, kimseyi geride bırakmamasını sağlamak.

EYLEM 3. Ulusal sahiplik: Sosyal koruma politikalarını ve stratejilerini tüm ilgili aktörlerle yakın işbirliği halinde ulusal önceliklere ve koşullara dayalı olarak geliştirmek.

EYLEM 4. Sürdürülebilir ve eşitlikçi finansman: Gerekli halde uluslararası işbirliği ve destekle tamamlanan güvenilir ve eşitlikçi yurtiçi finansman yollarını önceliklendirerek sosyal koruma sistemlerinin sürdürülebilir ve adil olmasını sağlamak.

EYLEM 5. Katılım ve sosyal diyalog: Geniş kapsamlı destek yaratmak ve hizmetlerin verimliliğini arttırmak için kurumsal liderlik, çok sektörlü eşgüdüm ve sosyal ortakların ve diğer ilgili ve temsilci kuruluşların katılımıyla sosyal koruma sistemlerinin yönetimini güçlendirmek.

Daha iyi bir düzelme için evrensel sosyal koruma sistemleri kurmaya yönelik ilerlemeleri hızlandırmak

Kökünü insan haklarından ve ILO standartlarından alan ve devletin hakların garantörü olduğu bir hak temelli yaklaşım, ulusal sistemleri güçlendirmek için çok büyük öneme sahiptir (Birleşmiş Milletler 2020a, 2020b; ILO 2020h).

İstihdamı koruma, geliştirme ve aktif işgücü piyasası politikaları dahil olmak üzere istihdam politikalarıyla eşgüdüm düzelmeyi hızlandıracaktır. Ülke düzeyinde kapsayıcı bir sosyal diyalog, sosyal korumanın kapsamını sistemli şekilde genişletmeye yardım etmek için politika kararlarına ve kaynak tahsisine temel oluşturmada çok önemli olacaktır. Mevcut kriz sadece yoksulların ve kırılgan durumdakilerin değil nüfusun tüm kategorilerinin korumaya ihtiyaç duyduğunu göstermiştir ve bu durum asgari güvenceler dahil sosyal koruma sistemleri kurulması yönündeki çağrısı güçlendirmektedir (Bakınız: **Kutu 5**). Programları ulusal mevzuatın içine yerleştirmek, tek seferlik ve parçalı yaklaşımlar benimseme ihtiyacını ortadan kaldırılabılır. Bu yaklaşım kriz önlemlerinin kalıcı bir etkiye sahip olmasını ve kimsenin geride bırakılmamasını sağlayacaktır.

Mevcut durumun aciliyeti gelecekte rehavete kapılmaya mahal vermemelidir. Yukarıda verilen ülke örnekleri bir kez daha güçlü ve kapsamlı sosyal koruma sistemlerine sahip olan ülkelerin şoklar veya krizlerle çok daha iyi şekilde mücadele edebildiği ve düze çıkabildiğini bir kez daha net olarak gözler önüne sermiştir. Dünya çapında sosyal koruma sistemlerini ilerletmek, güçlendirmek ve gelecekteki krizlere hazırlıklı olunmasını, özellikle de iklim krizinin getirdiği daha derin varoluşsal zorluklara yanıt verme yeteneğine sahip olunmasını sağlamak için, politika yapımcıların sosyal korumanın öneme ve buna paralel kaynak yatırımına dair yeni kamu farkındalığında ve siyasi farkındalıkta net olarak görülen mevcut krizin ortaya çıkardığı ivmeyi yakalaması gereklidir.

Kaynakça

- Alfers, Laura. 2020. "Pandemic: Informal Workers Urgently Need Income Replacement — and More Protections". *WIEGO Blogs*, 23 March.
- Argentina, National Social Security Administration. 2020. "Ingreso Familiar de Emergencia".
- Brazil, Federal Savings Bank. 2020. "Auxílio Emergencial Do Governo Federal".
- Cabo Verde, Ministry of Family and Social Inclusion. 2020. "Governo Implementa Medidas de Proteção Social para as Famílias e a Proteção do Rendimento".
- Costa Rica, Ministry of Labour and Social Security. 2020. "Plan Proteger".
- Dominican Today. 2020. "COVID-19: The Current Situation in the Dominican Republic". 5 April.
- Durán Valverde, Fabio, José Pacheco-Jimenez, Taneem Muzaffar, and Hazel Elizondo-Barboza. 2019. *Measuring Financing Gaps in Social Protection for Achieving SDG Target 1.3: Global Estimates and Strategies for Developing Countries*. ILO.
- El Mercurio. 2020. "¿Cómo Aplicar al Bono de Contingencia Ante Covid-19?". 23 March.
- FAO. 2020. *Social Protection and COVID-19 Response in Rural Areas*.
- Forbes. 2020. "COVID-19 : Comment le Maroc Met en Oeuvre un Plan Massif Pour Soutenir l'économie et Protéger Les Populations". 6 April.

- Gaspar, Vitor, and Paolo Mauro. 2020. "Fiscal Policies to Pro-protect People During the Coronavirus Outbreak". *IMFBlog* 2 February.
- Gentilini, Ugo, Mohamed Almenfi, and Pamlea Dale. 2020. "Social Protection and Jobs Responses to COVID-19: A Real-Time Review of Country Measures". Updated 24 April.
- Ghosh, Jayati. 2020a. "The COVID-19 Debt Deluge". *Project Syndicate*, 16 March.
- . 2020b. "COVID-19 Is the IMF's Chance for Redemption". *Project Syndicate*, 9 April.
- Global Commission on the Future of Work. 2019. "Work for a Brighter Future". ILO.
- High-Level Commission on Health Employment and Economic Growth. 2017. "Working for Health and Growth: Investing in the Health Workforce". Geneva: World Health Organization.
- IOE, ITUC, and IndustriALL Global Union. 2020. "COVID-19: Action in the Global Garment Industry". ILO.
- Horn Observer. 2020. "Somali President Unveils Social Safety Net Program to Reduce Poverty and Improve Human Capital". 19 April.
- ILO. 2017. "World Social Protection Report 2017-19: Universal Social Protection to Achieve the Sustainable Development Goals".
- . 2018. "Care Work and Care Jobs for the Future of Decent Work".
- . 2019a. *A Quantum Leap for Gender Equality: For a Better Future of Work for All*.
- . 2019b. "Building Social Protection Systems: International Standards and Human Rights Instruments".
- . 2019c. "Extending Social Security Coverage to Workers in the Informal Economy: Lessons from International Experience".
- . 2019d. "Extending Social Security to Domestic Workers: Lessons from International Experience".
- . 2019e. "Extending Social Security to the Self-Employed Workers: Lessons from International Experience".
- . 2019f. "Extending Social Security to Workers in Micro and Small Enterprises: Lessons from International Experience".
- . 2020a. "COVID-19 and the World of Work. Country Policy Responses: Thailand".
- . 2020b. "COVID-19 Crisis and the Informal Economy: Immediate Responses and Policy Challenges".
- . 2020c. "Social Protection Responses to the COVID-19 Crisis around the World", 30 April 2020.
- . 2020d. "Facing Double Crises: Rapid Assessment of the Impact of COVID-19 on Vulnerable Workers in Jordan".
- . 2020e. "ILO Monitor 2nd Edition: COVID-19 and the World of Work Updated Estimates and Analysis". 7 April.
- . 2020f. "ILO Monitor: COVID-19 and the World of Work. Third Edition Updated Estimates and Analysis". 29 April.
- . 2020g. "Sickness Benefits during Sick Leave and Quarantine: Country Responses and Policy Considerations in the Context of COVID-19". *Social Protection Spotlight*, April.

- . 2020h. "Social Protection Responses to the COVID-19 Crisis: Country Responses and Policy Considerations". *Social Protection Spotlight*, April.
- . 2020i. "Social Security Policy Monitor China". March.
- . 2020j. "Towards Universal Health Coverage: Social Health Protection Principles". *Social Protection Spotlight*, January.
- . 2020k. "COVID-19 and the Health Sector". *ILO Sectoral Brief*, 11 April.
- . 2020l. "Adjusting Labour Practices in Employment-Intensive Works in Response to COVID-19", 12 April.
- ILO, and UNICEF. 2019. "Towards Universal Social Protection for Children: Achieving SDG 1.3".
- IMF. 2020a. "Policies to Support People During the COVID-19 Pandemic". *Fiscal Monitor*, April 2020.
- . 2020b. "Confronting the Crisis: Priorities for the Global Economy". 9 April.
- Iraq, 2020. "Covid-19: Iraq's Higher Committee for Health and National Safety Announces Emergency Grant to Families Impacted by Curfew". 12 April.
- Jamaica, Ministry of Education, Youth & Information. 2020. "Parents of PATH Students to Be given Cash to Prepare Breakfast and Lunch".
- Karan, Anup, Himanshu Negandhi, Rajesh Nair, Anjali Sharma, Ritika Tiwari, and Sanjay Zodpey. 2019. "Size, Composition and Distribution of Human Resource for Health in India: New Estimates Using National Sample Survey and Registry Data". *BMJ Open*, 27 May.
- Kelombang, Kagisanyo, and Cheng Boon Ong. 2018. "South Africa: Expanded Public Works Programmes". Country brief.
- Malaysia, Social Security Organization. 2020a. "Employment Insurance System (EIS)".
- . 2020b. "Wage Subsidy Programme Expansion".
- Mujawase, Francisca. 2020. "Rwanda's Established Social Protection Floor: Key Pillar in Fighting the Impact of COVID-19". 2 April.
- Namibia, Ministry of Finance. 2020. "Launch Statement: Emergency Income Grant of the Economic Stimulus and Relief Package".
- Nugroho, Dhefi. 2020. "The Government Spent Rp 43.6 Trillion for Cheap Basic Food Card Program". *Timlo.Net*, 10 April.
- Ortiz, Isabel, Anis Chowdhury, Fabio Durán Valverde, Taneem Muzaffar, and Stefan Urban. 2019. *Fiscal Space for Social Protection: A Handbook for Assessing Financing Options*. ILO.
- Oxfam. 2020. "Dignity Not Destitution: An 'Economic Rescue Plan for All' to Tackle the Coronavirus Crisis and Rebuild a More Equal World". *Oxford Media Briefing*, 9 April.
- Parpia, Alyssa S, Martial L Ndeffo-Mbah, Natasha S Wenzel, and Alison P Galvani. 2016. "Effects of Response to 2014-2015 Ebola Outbreak on Deaths from Malaria, HIV/AIDS, and Tuberculosis, West Africa". *Emerging Infectious Diseases* 22 (3): 433-41.
- Philippines, PhilHealth. 2020a. "Official Statement on Coverage on Test for Covid-19". 19 February.
- Philippines, PhilHealth. 2020b. "PhilHealth to Release P30 Billion to Hospitals to Fight Covid-19". 18 March.
- Philippines, Philippines News Agency. 2020c. "DSWD Releases Emergency Subsidy of 4Ps Beneficiaries".
- Philippines, Department of Labour. 2020d. "Department Order No. 210: Guidelines for the Implementation of the Tulong Panghanapbuhay Sa Ating Displaced/Disadvantaged Workers Program (Tupad) #Barangay Ko, Bahay Ko (Tupad #Bkbk) Disinfecting / Sanitation Project". 18 March.
- Reinhart, Carmen M., and Kenneth Rogoff. 2020. "Suspend Emerging and Developing Economies". *Debt Payments. Project Syndicate*, 13 April 2020.
- Shange, Naledi. 2020. "Mboweni Gives Clarity on Social Grant Top-Ups That Will End in Six Months". *Times LIVE*, 24 April.
- South Africa, Department of Employment and Labour. 2020a. "Easy – Aid Guide: Reduced Work Time Benefits / Illness Benefits / Dependents Benefits".
- . 2020b. "Social Grants - Coronavirus COVID-19".
- Swaminathan, Madhura, and Deepak Johnson. 2020. "Kerala's Approach to Containing Corona". *Business Standard*, 22 April.
- The Grand Bargain. Forthcoming. "Increasing Links between Humanitarian Cash and Social Protection for an Effective Response to the COVID-19 Pandemic".
- The Thaiger. 2020. "New Covid-19 Specialist Hospital to Open as Thai Government Steps up Response", 16 March.
- Togo. 2020. "Le Programme Novissi".
- UNDP. 2014. *Assessing the Socio-Economic Impacts of Ebola Virus Disease in Guinea, Liberia and Sierra Leone: The Road to Recovery*.
- United Nations. 2020a. "COVID-19 and Human Rights: We Are All in This Together".
- . 2020b. "Shared Responsibility, Global Solidarity: Responding to the Socio-Economic Impacts of COVID-19".
- USP2030. 2019. "Together to Achieve Universal Social Protection by 2030 (USP2030) – A Call to Action". 5 February.
- WHO. 2020. Global Health Expenditure Database.
- WHO, and World Bank. 2017. *Tracking Universal Health Coverage: 2017 Global Monitoring Report*.
- WIEGO. 2020a. "Government Responses to COVID-19 Crisis".
- . 2020b. "Informal Worker Demands during COVID-19 Crisis".

Sosyal Koruma Departmanı

- ▶ socpro@ilo.org
- ▶ Sosyal Koruma Platformu: www.social-protection.org

International Labour Organization

- 4 route des Morillons
- 1211 Genève 22
- www.ilo.org

Çalışma yaşamının COVID-10 kriziyle mücadele önlemleri konusundaki düzenli güncellemeler için internet sitemizi ziyaret ediniz:

- ▶ ilo.org/global/topics/coronavirus
- ▶ www.social-protection.org/gimi/ShowWiki.action?id=62&lang=EN